

POSTANOWIENIE

15 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 15 stycznia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.U.

z udziałem J.D. i W.D.

o zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej J.D.

od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 22 listopada 2023 r., II Ca 441/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. ustala, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie;**
- 3. oddala wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 22 listopada 2023 r. Sąd Rejonowy w Oławie zniósł współwłasność nieruchomości położonej w O., oznaczonej jako działka nr [...] o powierzchni [...] ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym w zabudowie szeregowej (księga wieczysta [...]) w ten sposób, że ustalił, iż wnioskodawczyni M. U. i uczestnik postępowania małoletni J. D. są współwłaścicielami wskazanej nieruchomości w następujących udziałach: M. U. – $\frac{1}{4}$, J. D. – $\frac{3}{4}$; zniósł współwłasność nieruchomości opisanej w pkt I niniejszego orzeczenia w ten

sposób, że przedmiotową nieruchomość przyznał na własność uczestnikowi; tytułem spłaty zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie 107 005,98 zł, którą rozłożył na 4 raty płatne w następujących kwotach i terminach: - pierwsza rata 32 005,98 zł - w terminie roku od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, - druga rata 25 000 zł – w terminie dwóch lat od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, - trzecia rata 25 000 zł - w terminie trzech lat od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, - czwarta rata 25 000 zł - w terminie czterech lat od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, wszystkie raty płatne wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności; tytułem rozliczenia wydatków poczynionych na przedmiot współwłasności zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie 3 853,39 zł; tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie 8 298,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty; umorzył postępowanie w zakresie podziału ruchomości; w pozostałym zakresie wnioski wnioskodawczynie i uczestnika postępowania oddalił.

Postanowieniem z 22 listopada 2023 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zmienił zaskarżone postanowienie: w punkcie I w ten sposób, że wartość określonej w nim nieruchomości ustalił na 420 854 zł; w punkcie III w ten sposób, że zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie 74 830,19 zł rozłożoną na 2 raty: pierwsza w wysokości 50 000 zł płatna do 31 grudnia 2024 r. i druga w wysokości 24 830,19 zł płatna w terminie do 31 grudnia 2025 r. wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi zapłaty; w punkcie IV i V w ten sposób, że punkty te uchylił oraz orzeczenie zawarte w punkcie VI określił jako punkt IV; orzeczenie zawarte w punkcie VII określił jako punkt V; orzeczenie zawarte w punkcie VIII określił jako punkt VI i punkt IX jako punkt VII; w pozostałym zakresie apelację oddalił.

W skardze kasacyjnej uczestnik, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Wywody zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzają się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że przy jego ferowaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej

instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przysądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przysądu.

O kosztach pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2024 r., poz. 763). Wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej nie zawiera oświadczenia, że opłata nie została zapłacona w całości lub w części.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Jacek Grela

[S.J.]

[SOP]